СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ В ЛІКУВАННІ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ БОЛЬОВИХ СИНДРОМІВ

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **«Фізична терапія»**
Код компонента в освітній програмі: **ВК 5**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **3**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: лекції, **практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: Менеджмент у фізичній терапії при ураженнях опорно-рухового апарату, Менеджмент у фізичній терапії в геріатрії та геронтології, Фармакологічний супровід у реабілітації, Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату у пацієнтів різних вікових груп

Кафедра/підрозділ: **кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії,** вул. О. Шпейєра, 4, Філія «Університетська лікарня» ХНМУ, 2-й поверх, праве крило, м. Харків
Керівники освітнього компонента: викладач Буряченко Надія Олександрівна
email: no.buriachenko@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle): https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6832

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Фізична терапія в лікуванні та реабілітації больових синдромів» спрямована на формування у здобувачів освіти системного розуміння механізмів виникнення болю, його класифікації, клінічних проявів та сучасних підходів до оцінювання і ведення пацієнтів із больовими синдромами різного генезу. У межах дисципліни розглядаються ноцицептивні, нейропатичні та дисфункціональні болі, їх патофізіологічні основи, а також взаємозв'язок болю з функціональними обмеженнями та якістю життя пацієнтів. Особлива увага приділяється застосуванню методів фізичної терапії, що базуються на принципах доказової медицини, з урахуванням біопсихосоціальної моделі болю. Освітній компонент передбачає інтеграцію знань щодо клінічного обстеження, використання стандартизованих шкал оцінки болю, планування індивідуалізованих програм реабілітації та оцінювання ефективності втручань.

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів освіти професійних компетентностей щодо оцінювання, клінічного мислення та ефективного застосування засобів фізичної терапії у лікуванні та реабілітації пацієнтів із больовими синдромами на основі принципів доказової медицини.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: Здобувачі освіти повинні знати класифікацію та механізми формування больових синдромів, нейрофізіологію болю, процеси центральної сенситизації, клінічні прояви гострого та хронічного болю, стандартизовані шкали оцінки болю (VAS, NRS, McGill), принципи фізичної терапії при м'язово-скелетному та нейропатичному болю, роль психосоціальних факторів, основи фармакологічного супроводу та принципи доказової медицини у лікуванні болю, а також вміти проводити клінічне обстеження пацієнта з больовим синдромом, застосовувати інструменти оцінки болю та інтерпретувати їх результати, розробляти індивідуальні програми фізичної терапії, використовувати мануальні та фізичні методи лікування, здійснювати реабілітацію при хронічному болю, оцінювати ефективність втручань і працювати у складі мультидисциплінарної команди, інтегруючи знання та навички у клінічну практику.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Вступ. Біопсихосоціальна модель болю як основа сучасної реабілітації пацієнтів із больовими синдромами
2. Нейрофізіологічні механізми формування болю та їх значення для вибору реабілітаційних втручань.
3. Клінічні особливості больових синдромів. Методи оцінювання болю у фізичній терапії та їх валідність у клінічній практиці
4. Доказова база застосування фізичної терапії при больових синдромах.
5. Мультидисциплінарний підхід у лікуванні та реабілітації пацієнтів із больовими синдромами.

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Вступ. Біопсихосоціальна модель болю як основа сучасної реабілітації пацієнтів із больовими синдромами.
2. Нейрофізіологічні механізми формування болю та їх значення для вибору реабілітаційних втручань.
3. Клінічні особливості больових синдромів. Методи оцінювання болю у фізичній терапії та їх валідність у клінічній практиці.
4. Роль фізичних вправ у зменшенні болю та відновленні функціональної активності пацієнтів
5. Доказова база застосування фізичної терапії при больових синдромах.
6. Фізична терапія при ноцицептивному та ноципластичному больових синдромах
7. Фізична терапія при нейропатичному больовому синдромі.
8. Фізична терапія при хронічному (дисфункціональному) больовому синдромі.
9. Фізична терапія при змішаних больових синдромах.
10. Мультидисциплінарний підхід у лікуванні та реабілітації пацієнтів із больовими синдромами. Залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Вступ. Біопсихосоціальна модель болю як основа сучасної реабілітації пацієнтів із больовими синдромами.
2. Нейрофізіологічні механізми формування болю та їх значення для вибору реабілітаційних втручань.
3. Клінічні особливості больових синдромів. Методи оцінювання болю у фізичній терапії та їх валідність у клінічній практиці.
4. Роль фізичних вправ у зменшенні болю та відновленні функціональної активності пацієнтів
5. Доказова база застосування фізичної терапії при больових синдромах.
6. Фізична терапія при ноцицептивному та ноципластичному больових синдромах
7. Фізична терапія при нейропатичному больовому синдромі.
8. Фізична терапія при хронічному (дисфункціональному) больовому синдромі.
9. Фізична терапія при змішаних больових синдромах.
10. Мультидисциплінарний підхід у лікуванні та реабілітації пацієнтів із больовими синдромами. Підготовка до заліку

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: : *онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.*

Методи навчання: *Навчання здійснюється з використанням практичних занять з мультимедійною підтримкою, практичних занять з демонстрацією обладнання та проведенням процедур, проблемно-орієнтованого навчання (аналіз клінічних випадків), імітаційних та рольових вправ (робота у групах за ролями: фізичного терапевта, пацієнт, асистент), методу проєктів (розробка індивідуального плану фізичної терапії для пацієнта). Використовуються елементи дистанційного навчання з доступом до відеоматеріалів, електронних протоколів та інтерактивних тестів.*

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/). Оцінки за практичне заняття виставляються за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно» відповідно до критеріїв оцінювання знань та вмінь. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).
В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД з додаванням балів за виконані індивідуальні завдання (виконуються за бажанням) становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.
Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів. Перелік індивідуальних завдань та кількість балів, які може отримати здобувач, можна отримати у викладача групи або знайти в програмі навчальної дисципліни, що розміщена на сторінці освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle)
Підсумковий контроль: залік (З).
Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД + ІЗ+З.
Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.
Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).
Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть

за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. National Institute for Health and Care Excellence. Chronic pain (primary and secondary) in over 16s: assessment and management (NG193). London: NICE, 2021. URL: https://www.nice.org.uk/guidance/ng193
2. Крук Б. Р. Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні функції нервової системи : лекції з навчальної дисципліни / ЛДУФК ім. І. Боберського. – Львів, 2024. – 88 с.
3. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії. Суми: Університетська книга, 2020. 328 с.
4. Фантомний біль після ампутації: алгоритмічний підхід до лікування // Health-ua. 2024. URL: https://health-ua.com/neurology/bolyovi-sindromi/77735-fantomnij-bl-pslya-amputatcj-algoritmchnij-pdhd-dolkuvannya

Зав. кафедри спортивної,
фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії,
ерготерапії, к.мед.н, доцент *Олена МАРКОВСЬКА*